

USCIRF— RECOMMENDED FOR COUNTRIES OF PARTICULAR CONCERN (CPC)

Ma'aikatar Amurka Mai Kula da 'Yancin Addini ta Kasa da Kasa (USCIRF) wata ma'aikatar gwamnatin tarayyar Amurka ce mai zaman kanta, mai hadin kan jam'iyu biyu da ke kula da yancin yin addini ko bauta a kasashen waje. Wadda Dokar 'Yancin Addini ta Kasa da Kasa (IRFA) ta 1998 ta kirkira, USCIRF da na amfani ta ka'idojin kasa da kasa domin sanya ido kan keta 'yancin addini ko bauta a kasashen waje tare da bayar da shawarwari ga shugaban kasa, sakataren kasa, da Majalisa. USCIRF wata ma'aikata ce mai zaman kanta da ba ta da alaƙa da Sashen Harkokin Kasashen Waje na Amurka. Rahoton Shekara-shekara na 2020 shine aikin shekara mafi girma da Kwamishinoni da kwararrun ma'aikata su ke yi don tattara bayanan cin zarafi tare da bayar da shawarwari masu zaman kansu ga gwamnatin Amurka. Rahoton Shekara-shekara na 2020 ya kunshi abubuwan watan Junairun 2019 zuwa Disamban 2019, ko da yake a wasu lokuta ana ambaton muhimman abubuwa da suka faru kafin ko kuma bayan wannan wa'adin lokaci. Domin karin bayani game da USCIRF, duba shafin yanar gizo [nan](#), ko a tuntubi USCIRF kai tsaye ta 202-523-3240.

MUHIMMAN ABUBUWA DA AKA GANO

Yanayin 'yancin addini a Najeriya ya kasance mara gamsarwa a 2019, inda aka sami al'amuran keta 'yancin daga bangaren gwamnati da kuma al'umma. Gwamnatin tarayya na cigaba da tsare shugaban Shi'a marasa rinjaye, da aka sani da suna Islamic Movement in Nigeria (IMN), tare da amfani da karfin-tuwo a kan mabiyar kungiyar yayin da suke jerin-gwanon addini ko zanga-zanga. A watan Yuli, gwamnatin ta haramta kungiyar, da ikrarin cewa kungiyar ta'addanci ce da tayar da hankalin al'umma. Mabiyar IMN sun cigaba da zanga-zanga domin kin amincewa da haramta kungiyar, suna fadin cewa kungiyarsu ba ta ta'addanci ba ce suna aiwatar da 'yancinsu ne na addini, yin taro da fadin albarkacin baki. IMN ce kungiyar Shi'a mafi girma a Najeriya, tare da mabiya da aka kiyasta sun kai miliyan uku. Tun kisan gillan 2015 da sojojin Najeriya suka yi ma mabiyar kungiyar sama da 340, babu wani hafsan soja da aka hukunta a bairar jama'a.

A tsawon shekarar, kungiyoyin [da Amurka ta ayyana](#) a matsayin na Ta'addanci a Kasashen Waje Boko Haram da Islamic State of Iraq and Syria (ISIS)-na Afirka ta Yamma sun cigaba da ta'addancinsu a arewa maso gabashin Najeriya da yankin Tafkin Chadi. A makon bikin Kiristimeti, ISIS-West Africa sun saki wani bidiyo da ke nuna [kisan](#) gilla akan kamammun mutane 11 tare da

fadin cewa ta na kashe Kiristoci ne domin ramuwa ga mutuwar shugan ISIS Abu Bakr Al Baghdadi. Kungiyoyin 'yan ta'addan suna kai hari kan ma'aikatan tsaro fiyo da shekarun baya. Ko da yake dakarun soja da na fararen hula sun sami ikon dakile wasu hare-haren, Boko Haram sun yi nasarar kai hari akan sansanoni da jerin gwanon sojoji, gidaje, gonaki, da masallatai; sun yi garkuwa da fararen hula; tare da kashe waƙanda suka kama, da suka hada da ma'aikatan jinkai da dama. Tun shekarar 2009, Boko Haram ta [kori](#) mutane fiye da miliyan biyu daga muhallansu tare da kashe dubban mutane.

Yaduwar matsalolin tsaro na fadan kabilanci da kungiyoyin 'yan bindiga, yawan [garkuwa da mutane](#), da gabadayan ayyukan laifuka suna illa ga 'yancin addini. Akwai rahotanni da dama na hare-hare akan shugabannin addini da na gargariya da kuma gidajen bauta. A lokacin yawaitar daruruwan garkuwa da mutane a 2019, kafafen yada labarai sun wallafa aukuwar garkuwa da mutane domin kuɗin fansa da dama da kuma kisan manyan Malaman Katolika, da ya haɗa da jihohin [Enugu](#), [Ondo](#), da [Kaduna](#). An sami karancin rahotanni akan rikicin kabilanci da ya shafi addini a yankin Middle Belt idan aka kwatanta da shekar 2018; sai dai, an cigaba da samun rahotannin hare-haren kabilanci ko na 'yan bindigar kabila akan daukacin

al'ummomi, kamar a Kaduna tsakanin kungiyoyin Kiristocin [Adara](#) da Musulmi [Fulani](#), a [Zamfara](#), da [Taraba](#). Gwamnatin Najeriya ta gaza samar da adalci da tsaro ga al'ummarta, kuma ba ta yi

nasara ba wurin tabbatar da bukatar samar da gaskiya da sasanci a rikice-rikicen da suka faru a baya.

SHAWARWARI GA GWAMNATIN AMURKA

- A sanya Najeriya a zaman “kasar da za a baiwa muhimmanci” ko CPC, saboda kasancewa mai aikatawa ko bari ana cigaba da mummunan keta ‘yancin addini a gwamnatance, kamar yadda Dokar ‘Yancin Addini ta Kasa da kasa (IRFA) ta fasalta, da kuma cigaba da sanya Boko Haram a zaman “kungiya da za a baiwa muhimmanci” saboda kasancewa mai aikatawa tare da mummunan keta ‘yancin addini, kamar yadda IRFA ta fasalta;
- A shiga wata yarjeniya mai aiki, kamar yadda sashe na 405(c) na IRFA ya umarta, tare da samr da tallafin kuɗi da na aiki, domin tilasta ma gwamnatin Najeriya daukar muhimman mata kai domin warware matsalolin keta ‘yancin addini, da suka hada, amma bai takaita ba ga:
 - Bunkasa horo ga jami’ai, sojoji, da kuma jamai’an ‘yan sanda game da dakile kalamai batanci masu alaƙa da addini, daukar mataki kan rikicin bangaranci, yin rahoto akan al’ummomin addinai, da hukumta ma’aikatan tsaro da ake zargi da yin amfani da karfi fiye da kima da kuma wasu al’amura na cin zarafin hakin dan adam;
 - Bunkasa shiri da binciken warware rikici domin rage rikici da wariyar ta fuskar addini;
 - Karin kuɗi domin garanbawul ga sashen tsaro da shirin dabbaka doka, da kuma ya hada da masu ruwa-da-tsaki a harkokin addini a tsaro da tsare-tsaren fannin shari’a; da
 - Samar da hukumar binciken shari’a mai zaman kanta domin binciken gazawar jami’an tsaron Najeriya wajen kare al’ummomin addinai da ke cikin hatsari, da suka hada da Musulmai da Kiristoci, da ke yankunan arewa da tsakiyar kasar sannan da ‘yan kungiyar IMN a 2018 da 2019, sannan da bayyana duk sakamakon bincike da ya hada da hujjoji da aka dauko daga rahotannin ‘yansanda; da kuma.
- Samar da kuɗi domin shirye-shirye da suka shafi kungiyoyin sa kai, tsaro, da jami’an gwamnati a kokarin hadin guiwa don kare wuraren ibada da sauran wurare masu tsarki.

MUHIMMAN KADARORIN DA AIYUKAN USCIRF

- **Rahoto na Musamman:** [Tsakiyar Najeriya: Dakile Kalamai Masu Hafari da Tsananin Rabuwar Kan Addini](#)
- **Rahoto na Musamman:** [Dokar Shari’a a Arewacin Najeriya](#)
- **Shirin Fursunonin da aka Tsare don Addini amincewa:** [Leah Sharibu](#)

Asali

Najeriya kasa ce mai matuƙar son addini, inda addini ya ke da matuƙar tasiri a siyasa, gwamnati, tsaro, da kuma tsarin shari’a. Kundin bayanai na [CIA](#)

[World Factbook](#) ya kiyasta yawan jama’ar sun haura miliyan 203, inda kashi 53.5 bisa dari su ke a zaman Musulmi, kashi 45.9 bisa dari a zaman Kirista, kuma kasahi 0.6 bisa dari a zaman masu wasu addinai.

Saura sun kumshi marasa addini, Baha'i, Yahudawa, mabiya addinin Hindu, da Budawa. Akwai masu addinan gargajiya kuma ana samun masu hada addinai. Kundin tsarin mulki na 1999 na bayar da kariya ga 'yancin addini ko bauta, ya haramta nuna bambanci, kuma bai ayyana wani addini na kasa ba. Jihohi goma sha biyu na arewa masu rinjayen Musulmi na amfani da dokokin Shari'ar Musulunci na fannin laifuka da iyali tare da dokokin shari'ar jama'a da na kwastamari. Zagin sha'anin addini haramun ne a Dokokin Shari'ar Musulunci, kuma Kundin Dokokin Laifuka na Najeriya shi ma ya kunshi hukuncin daurin da ya kai shekaru biyu a gidan kaso ga wanda ya bata addinin wani. Rahoton da USCIRF [ta sanya aka rubuta](#) akan dokar laifuka ta Shari'ar Musulunci a arewacin Najeriya ya yi bayanin banbancin fahintar jama'a game da tsarukan Shari'ar Musulunci da *hisbah* 'yan sanda, tare da gano cewa har yanzu yin bulala ita ce hanyar hukunci da aka fi aiwatarwa. Wannan rahoto da wasu sun bayyana nuna banbanci a hukumance da ake yi wa tsirarun mabiya addinai kamar Shi'a da Kyamar da al'umma ke nuna wa akan marasa ra'ayin addini da ra'ayin mutumtaka.

Rikicin kabilanci na cigaba da yin illa a jihohi da yawa, musamman ma kauyuka, kuma ya na da alaƙa da jayayya akan kasa da albarkatun cikin ruwa, faɗaɗa gona, karin yawan jama'a, yaɗuwar kananan makamai, sabani mai alaƙa da addini da tarihi, da tsare-tsaren zama ɗan kasa. Saboda da alaƙa da ke tsakanin kabila da addini, rikici tsakanin kabilu biyu na iya sauyawa wani lokaci zuwa rikici tsakanin addinai ko ramuwar gayya da za a ta'allaka da addini akan mutane.

Zabukan kasa na 2019 ba su zo da al'amura na rikici tsakanin addinai ba. Sai dai, wasu kanfen ɗin sun nemi yin amfani da addini don jan hankalin masu zaɓe, inda kuma [zabukan](#) suka baci da [gurbatattun bayanai](#), tsokanar faɗa, [sayan kuri'u](#), da wasu halayen cin hanci da rashawa.

Shiryayyar Danniya akan Islamic Movement

A shekarar 2019, gwamnatin tarayyar Najeriya ta cigaba da tsare shugaban IMN, Sheikh Ibrahim El Zakzaky, duk da umarnin kotu na cewa a sake shi a shekarar 2016. A watan Yuli, gwamnatin ta haramta kungiyar IMN, amma kungiyar ta cigaba da gudanar da tarukan addini da zanga-zanga a faɗin kasar inda suke kira a saki Zakzaky. A sanadiyar arangama da 'yan sanda a watan Yuli, [IMN](#) da [kafafen labaru](#) sun bayyana cewa an kashe sama da mutane tara. A yayin jerin gwanon addini na [Ashura](#) a watan Satumba, IMN [sun fadi](#) cewa 'yan sandan Najeriyar sun kashe sama da mutane goma sha biyu. A [watan Agusta](#), gwamnatin ta baiwa Zakzaky da matarsa damar tafiya zuwa kasar India domin kula da lafiyarsu; sai dai, yayin da suke can, Zakzaky bai amince a duba shi ba. A watan Oktoba, a kalla mabiya IMN tara ne [aka saki](#) daga tuhumomin da ake musu da suka hada da kasancewa mabiya IMN da taro ba bisa ka'ida ba; wasu da ba a san adadinsu ba sun saura a kidan kaso. Kungiyar da ta samo asali daga tasirin juyin-juya-hali na 1979 a Iran inda take sanya hotunan Ayatollah Ruhollah Khomeini da Ayatollah Ali Khamemei a shafin yanar gizonta, ta zamo abar kaiwa farmaki daga gwamnatin Najeriya, wacce ke amfani da karfin da ya wuce kima domin dakile mabiya IMN da aiyukansu.

Boko Haram Da ISIS-West Africa

A shekarar 2019, Boko Haram da bangaren ISIS (ISIS-West Africa) sun cigaba da tayar da kayar baya da nufin kirƙirar wata daular Musulunci da ta dace da akidar jihadinsu ta Salafi. Su ke da alhakin kai hare-hare akan gidajen bauta, fararen hula, da wuraren soja. Kungiyar kuma ta kai hari ga mabiyar Ekklesiyar Yan'uwa a Najeriya (EYN, Church of the Brethren in Nigeria), tare da garkuwa da mabiyar EYN da kuma [jalata](#) wani cocin EYN a watan Maris. Kafafen yada labarai sun kawo rahotanni na hare-haren da ake zargin Boko Haram sun kai akan masallatai a Maiduguri, da suka hada da na watannin Faburairu da Yuni. A watan Yuli, 'yan

ta'addan Boko Haram sun kai hari a wuri jana'iza a Jihar Borno sun kuma kashe akalla mutane 65. An yi ta zargin rundunar sojan Najeriya da laifin cin zarafin 'yan gudun hijira da tubabbun 'yan Boko Haram ko wafanda ake zargi—da suka hada da dubban [yara](#). A lokaci daya kuma, rundunar sojan ta dukufa wurin hana yaduwar tsattsauran ra'ayi tare da inganta dangantaka tsakanin al'ummu, kamar ta hanyar shirya taruka tsakanin addinai domin bada damar yada bayanan gaskiya ga juna da kuma zuwa wuraren bauta domin kawar da fargaba daga kai hari.

Hare-hare akan Gidajen Bauta

Ma'aikatan kungiyoyin sa-kai sun cigaba da gudanar da shirye-shirye ga al'umma domin bunkasa tsaro ga gidajen bauta da sauran wurare masu tsarki, duk da haka suna cikin hadari. Bugu da kari akan hare-haren Boko Haram, a shekarar 2019 wasu kungiyoyi masu makamai da tsageru sun kai hari kan coci-coci da masallatai a fadin kasar. A watan Yuni, jami'ai sun kama mutane uku da ake zargi da [yunkurin kona](#) St. Augustine Catholic Church a Kaduna A watan Satumba, wata kungiyar matasan kirista sun [kai hari](#) a wani masallaci a Jihar Delta saboda suna jin haushin gina shi. A watan Oktoba, an zargi wata kungiya da [kai hari](#) a wani masallaci kuma suka raunana wasu daga cikin mabiyar. A Jihar Anambra a watan Mayu, kafafen jaridu sun yi rahoto cewa mabiyar kungiyar Indigenous Peoples of Biafra (IPOB)—wata kungiya da ke neman 'yancin yankin Biafra—ta kai hari akan Kiristoci biyar, da suka hada da wani malamin coci, saboda yin bauta sabanin umarnin IPOB na zama a gida.

MUHIMMIN TSARIN AMURKA

A watan Agusta, Jakadan Amurka W. Stuart Symington ya bar aiki, kuma a ranar 4 ga Oktoba, aka [rantsar da](#) Mary Beth Leonard a matsayin sabuwar Jakadiyar Amurka a Tarayyar Najeriya. A gabaɗayan shekarar, Amurka ta tallafa wa ayyuka a Najeriya don rage rikici tare da bunkasa tsarin shari'a da tsaro, da ya hada da shirin da hukumar Raya Kasa da Kasa ta Amurka (USAID) ta ke

daukan nauyi da ke mayar da hankali kan sasanta rikici tsakanin manoma da makiyaya. Jami'an Amurka sun cigaba da hadin kai tare da gwamnatin Najeriya da kungiyoyin sa kai akan al'amuran 'yancin addini. A ranar 18 ga watan Disamba, a karon farko Sashen Harkokin Kasashen Waje na Amurka ya [saka](#) Najeriya a Jerin Kasashe na Musammann da za a Kula na Kasashe da suka aikata ko suka bari ana "matukar keta 'yancin addini" da kuma sanya Boko Haram a matsayin "kungiyar da za a baiwa muhimmanci," kamar yadda ta yi a 2018. Mafi yawancin taimakon U.S. na shekarar 2019 ya tafi ne ga fannin taimakon gaggawa da kula da lafiya, kuma wani dan adadi ya tafi ga ayyukan zaman lafiya da tsaro. A watan Mayu, Yan Majalisa sun kawo kudurori ([H.Res.375/S.Res.170](#)) da ke la'akari da cikar shekaru biyar da Boko Haram ta yi garkuwa da daruruwan 'yan mata daga Chibok tare da kira ga Najeriya da ta kara kaimi domin kawo karshen rikicin da taimaka ma wadanda abin ya shafa. A watan Oktoba, Yanmajalisa sun gabatar da wani kuduri ([H.Res.640](#)) "da ke yin Allah-wadai da muzgunawa Kiristoci a fadin duniya" tare da nuni da hare-hare akan Kiristoci a Najeriya cikin shekarun 2018 da 2014.

DAIDAIKUN RA'AYOYIN KWAMISHINONI GARY L. BAUER DA JOHNNIE MOORE

Wannan babi yana rage girman munanan hare-haren da ake kai wa al'ummomin Kirista a yankunan arewa da na tsakiyar Najeriya, sannan kuma yana nuna rashin girman kalubalen gwamnatin Najeriya dangane da kungiyar Islamic Movement of Nigeria [IMN].

Yayin da yake tabbas gwamnatin Najeriya tana wuce gona da iri, inda wasu lokutan ta kan afkawa 'yan Shi'a da babu ruwansu, gwamnatin tana da gaskiya kan zargin da ta ke yi wa IMN, kungiyar da a wasu lokutan ake yi wa lakabi da "Hizbullah ta Najeriya." Wannan lakabi ba abin mamaki ba ne ganin yadda shafin yanar-gizo na kungiyar ke dauke da hotunan jagoran Juyin Juya Halin Iran na 1979 Ayatollah Ruhollah Khomeini da kuma magajinsa

kuma Babban Jagoran Iran na yanzu, Ayatollah Ali Khamenei – da suka kasance abin koyinsu. Bugu da kari, jerin-gwanonsu kan kunshi hotunan Khomeini da kuma na shugaban kungiyar Hizbullah ta Lebanon, Hassan Nasrallah. Jagoran IMN, Sheikh Ibrahim El ZakZaky, cikakken mai kin jinin yahudawa ne wanda yake da sananniyar alaka da Iran, da ta hada da muhimman ziyarori da ya kai Qom a Jamhuriyar Musuluncin sannan kuma akwai zarge-zarge masu tushe game da horo da gudunmuwar kudi da yake samu kai tsaye daga gwamnatin Iran.

Akarshe, muna da yakinin cewa Boko Haram, da kabilun da suke koyi da su, suna da nufin ganin bayan duk wani Kiristan da ba za su iya dannewa ba a Najeriya yayin kuma da suke barazana ga kowane mutum da ke kawo musu cikas, ba ruwansu da addini ko kabilarsa.